EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2021 09 27
COM(2021) 608 final

2021/0309 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

dėl Rumunijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo

{SWD(2021) 276 final}

2021/0309 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

dėl Rumunijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė[1], ypač į jo 20 straipsnį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) COVID-19 protrūkis sutrikdė Rumunijos ekonomiką. 2019 m. Rumunijos bendrasis vidaus produktas (BVP vienam gyventojui) sudarė 36,8 % ES vidurkio. Pagal Komisijos 2021 m. vasaros prognozę, 2020 m. realusis Rumunijos BVP sumažėjo tik 3,9 % ir tikimasi, kad 2020 ir 2021 m. jis iš viso padidės 3,3 %. Tarp vidutinio laikotarpio ekonominės veiklos rezultatus veikiančių ilgalaikių problemų – rizika, kylanti dėl pablogėjusio einamosios sąskaitos balanso, ją neigiamai galinti paveikti rizika, kylanti dėl sumažėjusio konkurencingumo, ir sparčiai auganti valstybės skola. Piliečius ir įmones, ypač mažąsias ir vidutines (MVĮ), neigiamai veikia biurokratizmas ir nepakankamas valdžios institucijų pajėgumas teikti kokybiškas paslaugas, įskaitant skaitmenines, o pagrindinių reformų ir viešųjų investicijų įgyvendinimas glaudžiai susijęs su valdymo gerinimu. Be to, potencialią gamybos apimtį ir tvarų bei integracinį augimą neigiamai veikia didelis – vienas didžiausių ES – skurdo ir socialinės atskirties rizikos lygis*;*

(2) 2019 m. liepos 9 d. ir 2020 m. liepos 20 d. per Europos semestrą Taryba Rumunijai pateikė rekomendacijų. Konkrečiai Taryba Rumunijai rekomendavo imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas, ir vykdyti fiskalinę politiką, siekiant ištaisyti perviršinio deficito padėtį. Viešųjų finansų srityje Taryba taip pat rekomendavo gerinti mokestinių prievolių vykdymą ir mokesčių surinkimą, užtikrinti valstybinės pensijų sistemos tvarumą ir ilgalaikį antrosios pakopos pensijų fondų gyvybingumą vykdant visapusiškas struktūrines reformas ir vengti įgyvendinti nuolatines priemones, kurios keltų pavojų fiskaliniam tvarumui. Be to, Taryba rekomendavo didinti sveikatos sistemos atsparumą, įskaitant sveikatos priežiūros darbuotojų ir medicinos reikmenų

[1] OL L 57, 2021 2 18, p. 17–75.

srityse, ir gerinti sveikatos priežiūros prieinamumą ir ekonominį efektyvumą, be kita ko, persiorientuojant į ambulatorinę priežiūrą. Socialiniams iššūkiams įveikti ypač svarbios rekomendacijos gerinti švietimo kokybę ir įtraukumą, ypač romų ir kitų palankių sąlygų neturinčių asmenų grupių; gerinti įgūdžius didinant profesinio rengimo ir mokymo bei aukštojo mokslo atitiktį darbo rinkos poreikiams; didinti socialinių paslaugų aprėptį ir kokybę ir užbaigti minimalių įtraukties pajamų reformą; užtikrinti objektyvų minimaliojo darbo užmokesčio nustatymą, atsižvelgiant į darbo vietų kūrimą ir konkurencingumą. Taryba taip pat rekomendavo Rumunijai užtikrinti tinkamą pajamų pakeitimą, plėsti socialinės apsaugos priemones ir suteikti galimybę visiems naudotis esminėmis paslaugomis. Siekiant įveikti COVID-19 krizę, Rumunijai rekomenduota mažinti krizės poveikį užimtumui plėtojant lankstaus darbo laiko tvarką ir aktyvumą skatinančias priemones, taip pat ugdyti įgūdžius, plėsti skaitmeninį mokymąsi ir užtikrinti vienodas galimybes gauti išsilavinimą. Be to, Rumunijai rekomenduota užtikrinti finansinį stabilumą ir bankų sektoriaus patikimumą, užtikrinti likvidumo paramą ekonomikai, siekiant suteikti naudos įmonėms ir namų ūkiams, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms ir savarankiškai dirbantiems asmenims, ir, siekiant remti ekonomikos atsigavimą, paankstinti brandžių viešųjų investicinių projektų įgyvendinimą ir skatinti privačiąsias investicijas. Rekomenduota investicijas sutelkti į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, visų pirma, į darnųjį transportą, skaitmeninių paslaugų infrastruktūrą, švarią ir veiksmingą energijos gamybą bei vartojimą ir aplinkosaugos infrastruktūrą, be kita ko, anglių pramonės regionuose, atsižvelgiant į regioninius skirtumus. Taryba taip pat rekomendavo gerinti viešojo administravimo kokybę bei veiksmingumą ir sprendimų priėmimo nuspėjamumą, be kita ko, tinkamai įtraukiant socialinius partnerius, taip pat stiprinti valstybės valdomų įmonių bendrąjį valdymą. Įvertinusi pažangą, padarytą įgyvendinant šias šaliai skirtas rekomendacijas, tuo metu, kai buvo pateiktas ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas, Komisija padarė išvadą, kad, įgyvendinant šaliai skirtą rekomendaciją užtikrinti finansinį stabilumą ir bankų sektoriaus patikimumą ir rekomendaciją imtis neatidėliotino fiskalinės politikos atsako, kad būtų veiksmingai kovojama su pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas, padaryta didelė pažanga. Visiškai įgyvendinta ir rekomendacija išlaikyti pakankamą MVĮ ir savarankiškai dirbančių asmenų likvidumą;

(3) 2021 m. birželio 2 d. pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1176/2011[2] 5 straipsnį dėl Rumunijos Komisija paskelbė nuodugnią apžvalgą. Atlikusi analizę Komisija padarė išvadą, kad Rumunijoje yra susidaręs makroekonominis disbalansas, visų pirma susijęs su dėl skatinamosios fiskalinės politikos ir nenuspėjamos verslo aplinkos kilusia sąnaudų konkurencingumo sumažėjimo, išorės pozicijos pablogėjimo ir einamosios sąskaitos deficito padidėjimo rizika;

(4) 2021 m. gegužės 31 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Rumunija Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Jis pateiktas po konsultacijų, vykdytų pagal nacionalinę teisinę sistemą su vietos ir regionų valdžios institucijomis, socialiniais partneriais, pilietinės visuomenės organizacijomis, jaunimo organizacijomis ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais. Nacionalinė atsakomybė už ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo

[2] 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

planą yra sėkmingo jo įgyvendinimo ir ilgalaikio poveikio valstybėje narėje ir patikimumo visoje Europoje pagrindas. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį, Komisija ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną įvertino vadovaudamasi to reglamento V priede pateiktomis vertinimo gairėmis;

(5) ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planais turėtų būti siekiama ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (toliau – priemonė), nustatytos Reglamentu (ES) 2021/241, ir Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonės, nustatytos Tarybos reglamentu (ES) 2020/2094[3], bendrųjų tikslų, siekiant remti atsigavimą po COVID-19 krizės. Jais turėtų būti skatinama Sąjungos ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda, prisidedant prie kiekvieno iš Reglamento (ES) 2021/241 3 straipsnyje nurodytų šešių ramsčių;

(6) valstybių narių įgyvendinamais ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planais visoje Sąjungoje bus koordinuojamos pastangos investuoti ir reformuoti. Koordinuotai ir vienu metu įgyvendinant šias reformas bei investicijas ir vykdant tarpvalstybinius bei daugiašalius projektus, šios reformos ir investicijos viena kitą papildys ir turės teigiamą šalutinį poveikį visoje Sąjungoje. Todėl maždaug trečdalį priemonės poveikio valstybių narių ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui sudarys šalutinis kitose valstybėse narėse taikomų priemonių poveikis;

Subalansuotas atsakas prisidedant prie šešių ramsčių

(7) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies a punktą ir V priedo 2.1 kriterijų, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas iš esmės (A reitingas) yra visapusiškas ir tinkamai subalansuotas atsakas į ekonominę ir socialinę padėtį ir taip tinkamai prisideda prie visų šešių to reglamento 3 straipsnyje nurodytų ramsčių įgyvendinimo, atsižvelgiant į konkrečius Rumunijos uždavinius, finansinį įnašą ir paskolos paramą;

(8) planas grindžiamas holistiniu požiūriu į tai, kaip užtikrinti ekonomikos atsigavimą ir padidinti potencialų augimą, kartu didinant socioekonominį ir institucinį atsparumą. Į šešis plano ramsčius suskirstytos viena kitą papildančios ir nuoseklios europinės svarbos politikos sričių reformos ir investicijos;

(9) plane daug dėmesio skiriama žaliosios pertvarkos ramsčiui: numatytos energetikos ir klimato srities priemonės ir pavyzdinės su laipsnišku anglių atsisakymu ir kelių transporto priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu susijusios reformos. Tikimasi, kad reformomis ir investicijomis bus gerokai sumažinta energetikos sektoriaus priklausomybė nuo iškastinio kuro ir išnaudojamas atsinaujinančiųjų energijos išteklių plėtojimo potencialas. Žaliąją pertvarką visuose ekonomikos sektoriuose palengvins ir didelis dėmesys, skiriamas privačiųjų ir viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumui, kelių ir geležinkelių transporto skaitmeninimui ir įkrovimo elektra infrastruktūros diegimui, prisitaikymui prie klimato kaitos ir žiedinei ekonomikai. Planu taip pat prisidedama prie skaitmeninės pertvarkos. Visame plane, skirtinguose jo komponentuose, numatyta priemonių, kuriomis prisidedama prie skaitmeninių tikslų įgyvendinimo: daugiausia dėmesio jomis skiriama viešojo

[3] 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos reglamentas (ES) 2020/2094, kuriuo nustatoma Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonė atsigavimui po COVID-19 krizės paremti (OL L 433I, 2020 12 22, p. 23–27).

administravimo (įskaitant sveikatos, teisingumo, aplinkos, užimtumo ir socialinės apsaugos sritis) ir įmonių skaitmeninimui, junglumui, kibernetiniam saugumui ir skaitmeniniams įgūdžiams;

(10) keli plano komponentai turi potencialą paskatinti pažangų ir tvarų augimą. Tikimasi, kad įvairiomis plane numatytomis priemonėmis, be kita ko, naudojant naujas finansines priemones ir įsteigiant Nacionalinį plėtros banką, bus tiesiogiai arba netiesiogiai remiamos privačiosios investicijos, įskaitant investicijas į mažąsias ir vidutines įmones (MVĮ), didinamas šalies pajėgumas pritraukti investicijas ir kuriamos naujos įmonės bei darbo vietos. Planu taip pat siekiama didinti fiskalinį tvarumą vykdant svarbias mokesčių administravimo, mokesčių sistemos, fiskalinio valdymo ir pensijų sistemos reformas. Plane numatoma stiprinti socialinę ir teritorinę sanglaudą imantis struktūrinių priemonių darbo rinkoje ir įgyvendinant svarbias miestų ir kaimo plėtrai skirtas reformas bei investicijas, kuriomis tikimasi sumažinti teritorinius skirtumus tarp regionų, regionuose ir apskrityse;

(11) tikimasi, kad dėl siūlomų sveikatos sistemos reformų ir investicijų, be kita ko, jos skaitmeninimo, padidės bendras jos atsparumas. Galiausiai, plane numatytomis priemonėmis siekiama padėti ateinančioms kartoms: daugiausia sprendžiami švietimo sistemos kokybės, teisingumo ir infrastruktūros uždaviniai. Pagrindinės priemonės šiems uždaviniams spręsti yra mokyklų ir universitetų infrastruktūros miesto ir kaimo vietovėse modernizavimas, švietimo skaitmeninimas ir stipendijų sistema, skirta mokymosi nebaigusių asmenų skaičiui mažinti;

Visų ar didelės dalies šaliai skirtose rekomendacijose nustatytų uždavinių sprendimas

(12) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir V priedo 2.2 kriterijų, numatoma, kad ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas padės veiksmingai spręsti visus ar didelę dalį uždavinių, nustatytų atitinkamose Rumunijai skirtose rekomendacijose (A reitingas), įskaitant mokestinius klausimus, ir rekomendacijose, pateiktose pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 dalį, skirtose, arba uždavinių, nustatytų kituose atitinkamuose dokumentuose, kuriuos Komisija oficialiai priėmė per Europos semestrą. Rekomendacijos, susijusios su neatidėliotinu fiskalinės politikos atsaku į pandemiją, gali būti laikomos nepatenkančiomis į Rumunijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, nepaisant to, kad apskritai 2020 ir 2021 m. šalis tinkamai ir pakankamai reagavo į neatidėliotiną būtinybę remti ekonomiką fiskalinėmis priemonėmis, laikydamasi Stabilumo ir augimo pakto bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos. Rumunijai taip pat rekomenduota vykdyti fiskalinę politiką, atitinkančią Tarybos rekomendaciją pagal Sutarties 126 straipsnio 7 dalį ištaisyti perviršinio deficito padėtį. 2021 m. birželio 18 d. Taryba rekomendavo Rumunijai ištaisyti perviršinio deficito padėtį ne vėliau kaip iki 2024 m. ir nustatė 2021 m. spalio 15 d. terminą, iki kurio ji turi imtis veiksmingų priemonių ir pranešti apie savo konsolidavimo strategiją;

(13) planą sudaro išsamus viena kitą papildančių reformų ir investicijų rinkinys, kuriuo padedama veiksmingai spręsti visus arba didelę dalį ekonominių ir socialinių uždavinių, per 2019 ir 2020 m. Europos semestrą išdėstytų Rumunijai skirtose Tarybos rekomendacijose. Visų pirma tikimasi, kad į planą įtrauktos reformos ir investicijos prisidės prie viešųjų finansų ir pensijų sistemos tvarumo, sveikatos priežiūros, viešojo administravimo, verslo aplinkos, švietimo ir žaliosios bei skaitmeninės pertvarkos;

(14) prie viešųjų finansų tvarumo bus prisidedama visišku mokesčių administravimo suskaitmeninimu ir laipsnišku per didelių mokesčių paskatų panaikinimu, taip pat fiskalinės sistemos patobulinimu. Planu taip pat siekiama užtikrinti valstybinės pensijų sistemos tvarumą ir teisingumą. Tikimasi, kad dėl sveikatos priežiūros reformų ir investicijų į skaitmeninimą pagerės sveikatos priežiūros sistemos prieinamumas, išlaidų veiksmingumas ir atsparumas;

(15) prie geresnės viešojo administravimo kokybės ir didesnio veiksmingumo bus prisidedama įrodymais pagrįstu sprendimų priėmimu, ilgalaikiu planavimu ir viešomis konsultacijomis, taip pat priemonėmis, kuriomis siekiama gerinti viešųjų pirkimų procesą, didinti teismų sistemos veiksmingumą ir nepriklausomumą ir kovoti su korupcija. Į ne kartą šiai šaliai skirtas rekomendacijas atsižvelgiama ir minimalaus darbo užmokesčio nustatymo reformomis, valstybės valdomų įmonių bendrojo valdymo stiprinimu ir socialiniu dialogu. Planu taip pat siekiama sukurti vienodą, įtraukią ir kokybišką ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros sistemą ir imtis investicijų į vaikų priežiūrą;

(16) šiuo sprendimu nepažeidžiamas 2006 m. gruodžio 13 d. Komisijos sprendimas (dok. Nr. C(2006) 6569), nustatantis bendradarbiavimo su Rumunija ir jos pažangos siekiant orientacinių tikslų teismų reformos ir kovos su korupcija srityse patikrinimo mechanizmą. To sprendimo priede pateiktais orientaciniais tikslais siekiama užtikrinti, kad Rumunija laikytųsi ES sutarties 2 straipsnyje nustatyto teisinės valstybės principo, ir juos ji privalo įgyvendinti. Rumunija turi imtis tinkamų priemonių šiems orientaciniams tikslams pasiekti, tinkamai atsižvelgdama, pagal ES sutarties 4 straipsnio 3 dalyje nustatytą lojalaus bendradarbiavimo principą, į ataskaitas, kurias Komisija parengė remdamasi tuo sprendimu, visų pirma į tose ataskaitose pateiktas rekomendacijas;

(17) planu skatinamos tvarios į skaitmeninimą nukreiptos investicijos ir remiama mokslinių tyrimų ir plėtros veikla. Prie dvejopos – žaliosios ir skaitmeninės – pertvarkos prisidedama reformomis, susijusiomis su laipsnišku anglių atsisakymu, vyriausybės debesijos sukūrimu ir elektroninės tapatybės kortelės diegimu;

(18) planas turėtų padėti ne tik spręsti minėtus uždavinius, bet ir panaikinti pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį 2020 m. pateiktose rekomendacijose nurodytą disbalansą, kuris Rumunijoje susidarė visų pirma dėl sąnaudų konkurencingumo sumažėjimo, išorės pozicijos pablogėjimo ir einamosios sąskaitos deficito padidėjimo rizikos, kilusios dėl skatinamosios fiskalinės politikos ir nenuspėjamos verslo aplinkos;

Indėlis į augimo potencialą, darbo vietų kūrimą ir ekonominį, socialinį ir institucinį atsparumą

(19) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies c punktą ir V priedo 2.3 kriterijų, numatoma, kad ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas turės didelį poveikį (A reitingas) Rumunijos ekonomikos augimo potencialo didinimui, darbo vietų kūrimui, ekonominio, socialinio ir institucinio atsparumo didinimui, kartu prisidedant prie Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo, be kita ko, remiant vaikams ir jaunimui skirtą politiką, taip pat ekonominio ir socialinio COVID-19 krizės poveikio mažinimui, taip didinant ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą ir konvergenciją Sąjungoje;

(20) Komisijos tarnybų parengti modeliai rodo, kad, įgyvendinus ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą ir ėmusis kitų pagal Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonę finansuojamų priemonių, iki 2026 m. Rumunijos BVP gali padidėti 1,8–2,9 % (neįtraukiant galimo didelio teigiamo struktūrinių reformų poveikio);

(21) tikimasi, kad, ėmusis socialinių ir švietimo reformų bei investicijų, bus išspręstos kai kurios įsisenėjusios problemos ir sumažės struktūrinių trūkumų, todėl bus paskatintas augimas. Plane numatytos priemonės, kuriomis siekiama tobulinti viešojo administravimo sistemą, remti privačiąsias investicijas, visų pirma į MVĮ, ir gerinti verslo aplinką, be kita ko, mažinant įmonėms tenkančią administracinę naštą;

(22) tikimasi, kad plane numatytos švietimo ir darbo rinkos sričių reformos padės sustiprinti darbo rinką ir taip paskatinti ekonomikos augimą. Tikimasi, kad, ėmusis pavyzdinių laipsniško anglių atsisakymo ir transporto priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo reformų ir investicijų, kuriomis skatinama žalioji ir skaitmeninė pertvarka, padidės konkurencingumas ir apskritai ekonomika taps tvaresnė;

(23) tikimasi, kad įvairiomis priemonėmis bus prisidedama prie socialinės sanglaudos ir Europos socialinių teisių ramsčio. Jomis siekiama didinti kokybiško ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros prieinamumą, įgyvendinti minimalių įtraukties pajamų reformą ir sveikatos reformas ir įdiegti kuponų sistemą, kuria galėtų būti padidintas neaktyvių asmenų dalyvavimas darbo rinkoje ir įdarbintų naujų darbuotojų galimybės gauti socialines paslaugas;

(24) tikimasi, kad dėl į planą įtrauktų švietimo reformų ir investicijų padidės socialinis atsparumas. Kvalifikuota darbo jėga ir mažesnis mokyklos nebaigusių asmenų skaičius padėtų geriau atlaikyti būsimus ekonomikos sukrėtimus, o gyventojai gebėtų geriau prisitaikyti prie kintančių ekonominių modelių;

(25) dėl pandemijos protrūkio padidėjęs skurdas ir pajamų nelygybė ir nemažėjantys regioniniai skirtumai labiausiai veikia pažeidžiamų asmenų grupes. Planu siekiama prisidėti prie Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo, remiant vaikams ir jaunimui skirtą politiką. Tikimasi, kad reformomis ir investicijomis bus sprendžiamos struktūrinės problemos tose srityse, kuriose jaučiamas stiprus pandemijos krizės poveikis, daugiausia dėmesio skiriant sveikatai, švietimui ir verslo aplinkai. Be to, investicijos į pagrindinę transporto infrastruktūrą šiuo metu sunkiai pasiekiamuose šalies regionuose ir į skaitmeninį ryšį kaimo vietovėse labai padės suartinti šalį;

Reikšmingos žalos nedarymo principas

(26) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies d punktą ir V priedo 2.4 kriterijų, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu numatoma užtikrinti, kad jokia ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatyta reformų ir investicinių projektų įgyvendinimo priemone nebūtų padaryta reikšminga žala aplinkos tikslams (A reitingas), kaip tai suprantama pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2020/852[4] 17 straipsnį (reikšmingos žalos nedarymo principas);

[4] 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13).

(27) pagal technines gaires, pateiktas Komisijos pranešime „Reikšmingos žalos nedarymo principo taikymo pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės reglamentą techninės gairės“[5], Rumunija pateikė įrodymų ir garantijų, kad į planą įtrauktų reformų ir investicijų įgyvendinimo priemonėmis tikimasi nepadaryti reikšmingos žalos nė vienam iš šešių aplinkos tikslų, t. y. klimato kaitos švelninimo, prisitaikymo prie klimato kaitos, tausaus vandens ir jūrų išteklių naudojimo ir apsaugos, žiedinės ekonomikos, taršos prevencijos ir kontrolės bei biologinės įvairovės ir ekosistemų apsaugos ir atkūrimo tikslams. Tam, kad būtų išvengta reikšmingos žalos, Rumunija pasisiūlė prireikus imtis švelninimo priemonių, o jų įgyvendinimą užtikrinti atitinkamomis tarpinėmis reikšmėmis;

(28) ypatingas dėmesys skirtas priemonėms, darančioms poveikį aplinkos tikslams; jį reikia atidžiai stebėti. Visų pirma, numatyta kartu su investicijomis į kelius vykdyti transporto priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo reformą, apimančią ekologinių mokesčių priemones, paskatas naudoti netaršias transporto priemones, taršių transporto priemonių atidavimą į metalo laužą, kelių eismo saugumo priemones ir labai didelį įkrovimo elektra punktų skaičiaus padidinimą. Iš plano taip pat matyti, kad, Oltenijos regione įrengus žaliajam vandeniliui gabenti skirtą paskirstymo tinklą, bus atliepti ir ateities poreikiai, nes 2030 m. juo bus gabenama 100 % atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio ir (arba) kitų iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintų dujų, o pradžioje, tik atidavus jį eksploatuoti (iki 2026 m. birželio 30 d.), bus gabenama mažiausiai 20 % atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio. Šių sąlygų laikymasis kontroliuojamas tarpinėmis reikšmėmis, nustatytomis sudarant sutartį. Investicijų į bendrą šilumos ir elektros energijos gamybą, naudojant atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujas, atitiktis reikšmingos žalos nedarymo principui užtikrinama priimant ir įgyvendinant Nacionalinę vandenilio strategiją bei veiksmų planą, įrengiant vandenilio gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių pajėgumus, uždarant akmens anglimis ir lignitu kūrenamus elektros ir šilumos gamybos objektus, užtikrinant didelius papildomus energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių pajėgumus ir imantis konkrečių reformų bei investicijų, kuriomis siekiama didinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalį. Numatoma, kad renovacijos metu susidariusios atliekos bus apdorojamos laikantis žiedinės ekonomikos principų. Laikantis reikšmingos žalos nedarymo principo, į atliekų apdorojimo ir perdirbimo priemones neturėtų būti įtrauktos investicijos į atliekų deginimą arba mechaninį biologinį apdorojimą. Priemonėmis, kuriomis siekiama pakeisti transporto priemonių parką, užtikrinama, kad finansavimas būtų skiriamas tik netaršioms transporto priemonėms. Galiausiai, tikimasi, kad dėl investicijų į vandentvarką nepablogės vandens telkinių ekologinė būklė, nes bus atsižvelgiama į rezultatus ir sąlygas, nustatytus išsamiame ir suvestiniame poveikio aplinkai vertinime, kuris turi būti atliktas šių investicijų tikslais;

Indėlis į žaliąją pertvarką, įskaitant biologinę įvairovę

(29) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies e punktą ir V priedo 2.5 kriterijų, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane yra priemonių, kuriomis dideliu mastu (A reitingas) prisidedama prie žaliosios pertvarkos, įskaitant biologinę įvairovę, arba dėl tos pertvarkos kylančių uždavinių. Paramos siekiant klimato srities tikslų priemonėms skiriamos lėšos sudaro 41 % visų ekonomikos gaivinimo ir

[5] OL C 58, 2021 2 18, p. 1.

atsparumo didinimo plano asignavimų (apskaičiuota pagal to reglamento VI priede pateiktą metodiką). Pagal to reglamento 17 straipsnį, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas atitinka informaciją, kuri yra nurodyta 2021–2030 m. nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane;

(30) ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatyta ilgalaikių reformų ir investicijų, kuriomis prisidedama prie žaliosios pertvarkos. Į planą įtraukta reforma, kurioje numatyta iki 2032 m. laipsniškai nutraukti elektros energijos gamybą naudojant akmens anglis ir lignitą, o tai labai svarbu siekiant sumažinti energetikos sektoriaus priklausomybę nuo iškastinio kuro ir išnaudoti atsinaujinančiųjų energijos išteklių plėtojimo potencialą. Tarp reformų, kuriomis skatinamas darnusis transportas, – kelių transporto priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas, ekologiniai mokesčiai, paskatos naudoti netaršias transporto priemones, perėjimas prie kitų transporto rūšių (geležinkelių ir vandens transporto) ir kelių eismo saugumo didinimas. Plane taip pat daug dėmesio skiriama privačiųjų ir viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumui. Tikimasi, kad žaliąją pertvarką visuose ekonomikos sektoriuose taip pat palengvins žaliasis biudžeto planavimas, kelių ir geležinkelių transporto skaitmeninimas ir įkrovimo elektra infrastruktūros diegimas, prisitaikymas prie klimato kaitos ir žiedinė ekonomika;

(31) tikimasi, kad, ėmusis kelių miškininkystės sektoriaus reformų ir investicijų, pavyzdžiui, priėmus Nacionalinę miškų strategiją ir užtikrinus ekologišką buveinių atkūrimą bei rūšių išsaugojimą, planu taip pat bus prisidedama prie biologinės įvairovės išsaugojimo ir atkūrimo. Įgyvendinant efektyvaus išteklių naudojimo, pakartotinio medžiagų naudojimo ir atliekų mažinimo reformas ir investicijas, siekiama užtikrinti, kad Rumunija iki 2030 m. pereitų prie žiedinės ekonomikos;

Indėlis į skaitmeninę pertvarką

(32) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies f punktą ir V priedo 2.6 kriterijų, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane yra priemonių, kuriomis dideliu mastu (A reitingas) prisidedama prie skaitmeninės pertvarkos arba dėl tos pertvarkos kylančių uždavinių. Paramos siekiant skaitmeninimo srities tikslų priemonėms skiriamos lėšos sudaro 20,5 % visų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano asignavimų (apskaičiuota pagal Reglamento (ES) 2021/241 VII priede pateiktą metodiką);

(33) tikimasi, kad planu bus sprendžiami su viešuoju administravimu susiję skaitmeninimo uždaviniai: siūlomas išsamus reformų ir investicijų rinkinys, kad piliečiams ir įmonėms būtų teikiamos saugios, sąveikios, ekonomiškai efektyvios, sparta pasižyminčios ir į naudotojus orientuotos paslaugos. Į planą įtrauktas naujas Informacinių sistemų sąveikumo įstatymas, kuriame turėtų būti išsamiai išdėstyti vienodi standartai ir taisyklės, kuriuos viešojo sektoriaus subjektai turėtų taikyti kurdami taikomąsias programas saugioje ir tvarioje aplinkoje, Vyriausybės debesijos įstatymas, kuriame nustatomos pareigos ir užduotys, susijusios su debesijos infrastruktūros, technologijų ir paslaugų projektavimu, įgyvendinimu, plėtojimu ir valdymu, Kibernetinio saugumo strategija ir reforma, kuria įgyvendinamos bendro Sąjungos junglumo priemonių rinkinio rekomendacijos, taip pat 5G saugumo įstatymas, kuriuo nustatomas 5G diegimo pagrindas. Reformos grindžiamos įvairiomis svarbiomis investicijomis, kaip antai investicijomis į vyriausybės debesijos plėtojimą, sveikatos, teisingumo, aplinkos, užimtumo ir socialinės apsaugos, viešųjų pirkimų ir nevyriausybinių organizacijų skaitmeninimą, junglumą baltosiose zonose, įvairių

struktūrų kibernetinio saugumo užtikrinimą ir valstybės tarnautojų bei kitų gyventojų skaitmeninių įgūdžių gerinimą. Tikimasi, kad, įdiegus elektroninę tapatybės kortelę, bus sudarytos lengvesnės sąlygos skaitmeninei viešojo ir privačiojo sektorių subjektų ir piliečių sąveikai. Be to, tikimasi, kad, į Profesijų klasifikavimo kodeksą įtraukus naujų skaitmeninių profesijų apibrėžtis, darbo rinkoje bus atliepti naujausi skaitmeninio sektoriaus pokyčiai;

(34) planu taip pat remiamas kelių ir geležinkelių transporto skaitmeninimas, o mokesčių mokėtojams sudaromos lengvesnės sąlygos laikytis mokesčių teisės aktų: plėtojamos skaitmeninės paslaugos ir atnaujinamos mokesčių administratorių ir muitinių sistemos bei taikomosios programos. Tikimasi, kad verslo sektoriui bus naudingos didelės investicijos, kuriomis siekiama paspartinti MVĮ ir didelių įmonių skaitmeninimą, daugiausia dėmesio skiriant pažangiųjų technologijų (pvz., blokų grandinės, kvantinės ir debesijos kompiuterijos, dirbtinio intelekto) kūrimui ir diegimui. Tikimasi, kad, ėmusis šias investicijas pagrindžiančios reformos, bus racionalizuoti, supaprastinti ir visiškai skaitmenizuoti verslui taikomi norminiai reikalavimai (pvz., dėl įmonių steigimo, pasitraukimo iš rinkos ir (arba) uždarymo, taip pat dėl įmonėms tenkančių su darbo rinka susijusių pranešimų teikimo prievolių). Švietimo srities reformos apima internetinio švietimo veiklos kokybės užtikrinimo standartus ir švietimo sistemos suderinimą su moksleiviams skirta Europos skaitmeninės kompetencijos programa. Atitinkamomis investicijomis siekiama plėtoti teminius mokymus, kurių tikslas – ugdyti skaitmeninį raštingumą ir skaitmeninės pedagogikos gebėjimus, visų pirma kaimo vietovėse ir kitoje nepalankioje aplinkoje dirbančių mokytojų, skirti dotacijas informatikos laboratorijoms ir pažangiesiems centrams, plėtoti atviruosius švietimo išteklius ir universitetų skaitmeninimo programas;

(35) į visus plano komponentus įtraukta priemonių, kuriomis tiesiogiai prisidedama prie skaitmeninės transformacijos arba sprendžiami su ja susiję uždaviniai. Pagrindiniai komponentai yra susiję su skaitmenine transformacija, po jos – švietimas, darnusis transportas, parama verslui ir moksliniai tyrimai, plėtra bei inovacijos. Tikimasi, kad dėl priemonių, kuriomis prisidedama prie skaitmeninės transformacijos, padidės viešojo administravimo veiksmingumas, sumažės administracinė našta, padidės įmonių konkurencingumas, o dalis gyventojų (visų pirma moksleiviai, mokytojai ir valstybės tarnautojai) įgis bazinių ir aukšto lygio skaitmeninių įgūdžių, ir taip bus užtikrintas sinergetinis poveikis visai ekonomikai. Skaitmeninis aspektas stiprinamas ir tarpvalstybiniu aspektu, nes tikimasi, kad Rumunija dalyvaus daugiašaliame mažos vartojamosios galios procesorių ir puslaidininkių lustų projekte, kurį planuojama įgyvendinti kaip bendriems Europos interesams svarbų projektą;

Ilgalaikis poveikis

(36) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies g punktą ir V priedo 2.7 kriterijų, iš esmės numatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu padaryti Rumunijai ilgalaikį poveikį (A reitingas);

(37) tikimasi, kad, imdamasi plane siūlomų reformų, Rumunija sugebės pasiekti ilgalaikių rezultatų ir struktūrinių pokyčių. Tikimasi, kad, vykdant viešojo sektoriaus darbuotojų įdarbinimo, darbo užmokesčio ir karjeros reformą, bus pritraukta kvalifikuotų ir profesionalių specialistų. Atliekant nepriklausomą peržiūrą ir parengiant ja pagrįstas rekomendacijas turėtų būti užtikrinamas didesnis mokesčių sistemos teisingumas ir veiksmingumas. Dėl pensijų sistemos reformos sistema turėtų tapti teisingesnė ir tvaresnė. Energetikos sektoriaus reforma turėtų padėti sumažinti energijos gamybos

priklausomybę nuo iškastinio kuro. Tikimasi, kad, plačiau taikant ekologinius mokesčius, piliečiai ir įmonės bus paskatinti rinktis aplinkos požiūriu tvaresnį elgesį, o mokesčių sistema taps teisingesnė netaršios energijos atžvilgiu. Tikimasi, kad, įsteigus metropolines zonas ir kaimų konsorciumus, padidės politikos priemonių, kurias kaimyninės savivaldybės gali pasitelkti spręsdamos bendras problemas, pavyzdžiui, susijusias su eismo spūstimis, oro tarša, vandentvarka ir būsto politika, spektras. Be to, teisės nuostatomis bus skatinamas savanoriškas mokslo tiriamųjų įstaigų susijungimas ir taip stiprinamas šalies mokslinių tyrimų ir inovacijų pajėgumas;

(38) tikimasi, kad plane numatytos investicijos, kuriomis remiama žalioji ir skaitmeninė ekonomikos pertvarka, padarys ilgalaikį poveikį. Plane numatytomis skaitmeninėmis priemonėmis siekiama padidinti atitinkamų institucijų skaitmeninimo lygį ir taip tikimasi padaryti ilgalaikį poveikį paslaugų kokybei, verslo aplinkai ir optimaliam valdžios sektoriaus duomenų naudojimui. Tai susiję su tokiomis svarbiomis sritimis kaip teismų sistema, socialinė apsauga, sveikatos sistema, kibernetinio saugumo sistema arba platformos, kuriomis siekiama gerinti viešojo administravimo institucijų ir piliečių arba įmonių sąveiką. Planu taip pat prisidedama prie gero viešojo administravimo sistemos veikimo Rumunijoje. Namų ūkio darbuotojams skirtos kuponų sistemos įvedimas, užimtumo tarnybų teikiamų skaitmeninių paslaugų gerinimas ir skaitmeninių įgūdžių ugdymo programų diegimas papildo vienas kitą, todėl tikimasi teigiamų rezultatų darbo rinkoje. Tikimasi, kad, sveikatos priežiūros paslaugų teikėjams pradėjus taikyti rezultatais grindžiamą išmokų sistemą, pagerinus sveikatos sektoriaus darbuotojų valdymą ir padidinus investicijas į sveikatos priežiūros infrastruktūrą, pagerės visuomenės sveikatos priežiūros kokybė ir galimybės naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis. Įsteigus skaitmeninės transformacijos srities reformų ir investicijų įgyvendinimo ir stebėjimo darbo grupę, valstybės tarnautojai galės ugdyti konkrečius skaitmeninius įgūdžius, todėl bus sudarytos sąlygos nuolat gerinti kokybiškų viešųjų paslaugų teikimą;

(39) ilgalaikis plano poveikis taip pat gali būti padidintas užtikrinant plano ir kitų programų, be kita ko, finansuojamų iš sanglaudos politikos fondų, sąveiką, visų pirma iš esmės sprendžiant giliai įsišaknijusias teritorines problemas ir skatinant subalansuotą vystymąsi;

Stebėsena ir įgyvendinimas

(40) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies h punktą ir V priedo 2.8 kriterijų, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane pasiūlyta tvarka yra tinkama (A reitingas), kad būtų užtikrinta veiksminga ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano stebėsena ir įgyvendinimas, įskaitant numatomą tvarkaraštį, tarpines bei siektinas reikšmes ir susijusius rodiklius;

(41) numatytas daugiapakopis ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimo ir stebėjimo valdymas. Centriniu lygmeniu koordinavimą užtikrina Tarpministerinis ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano koordinavimo komitetas, atsakingas už plano įgyvendinimo pažangos nagrinėjimą, glaudžiai bendradarbiaujant su Investicijų ir Europos projektų ministerija (MIPE). MIPE paskirta nacionaline plano rengimo, derybų dėl jo ir tvirtinimo koordinatore, o jai padeda Viešųjų finansų ministerija (atliekant užduotis, susijusias su paskolos ir finansavimo susitarimų pasirašymu). Šiai užduočiai vykdyti bus įsteigtas specialus MIPE padalinys. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimą užtikrina atsakingos ministerijos ir joms pavaldžios struktūros, sudarydamos

finansavimo susitarimus su MIPE. Į susitarimus įtraukiamos nuostatos, susijusios su investicijų ir reformų stebėjimu, finansinio planavimo vykdymu ir ataskaitų teikimo prievolėmis. Plane taip pat numatyta, kad už audito ir kontrolės įgyvendinimą bus atsakinga nepriklausoma audito įstaiga. Ši įstaiga – tai ta pati audito institucija, kuri atlieka Europos struktūrinių ir investicijų fondų auditą, ir yra nepriklausoma nuo koordinavimo įstaigos ir už reformų ir investicijų įgyvendinimą atsakingų institucijų. Siekiant užtikrinti, kad plano priemonės būtų įgyvendintos laiku ir veiksmingai, administracinės kompetencijos stiprinimas, be kita ko, įdarbinant papildomų darbuotojų, bus įtvirtintas teisės aktu. Valdymo modelyje aiškiai paskirstyta atsakomybė už plano įgyvendinimą, pažangos stebėjimą ir ataskaitų teikimą. Rumunijos plane numatytos tarpinės ir siektinos reikšmės yra aiškios ir realistiškos ir tinkamai atspindi jame numatytas investicijas ir reformas. Rodikliai yra tinkami, priimtini ir pakankamai patikimi. Tarpinės ir siektinos reikšmės taip pat aktualios jau įgyvendintoms priemonėms, kurios atitinka reikalavimus pagal Reglamento (ES) 2021/241 17 straipsnio 2 dalį. Norint pagrįsti mokėjimo prašymą, būtina ilgainiui patenkinamai pasiekti tarpines ir siektinas reikšmes;

(42) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad apie finansinę paramą pagal priemonę būtų pranešama ir patvirtinama pagal Reglamento (ES) 2021/241 34 straipsnį. Techninės paramos, reikalingos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams įgyvendinti, valstybės narės gali prašyti pagal techninės paramos priemonę, nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/240[6];

Išlaidų įvertinimas

(43) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies i punktą ir V priedo 2.9 kriterijų, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane pateiktas visų numatytų jo išlaidų sumos pagrindimas iš dalies (B reitingas) yra pagrįstas, patikimas, atitinka išlaidų veiksmingumo principą ir yra proporcingas tikėtinam nacionaliniam ekonominiam ir socialiniam poveikiui;

(44) pateikta informacija apie numatytas visas daugumos priemonių išlaidas ir jų įrodymai didžiąja dalimi yra išsamūs ir aiškūs. Daugeliu atvejų Rumunija pateikė informacijos apie šiuo metu vykdomus ar panašius ankstesnius investicinius projektus arba apie lyginamuosius išlaidų duomenis, susijusius su pagrindiniais išlaidų veiksniais, kuriais remiantis galima pagrįsti daugumą išlaidų įverčių. Daugumos priemonių atveju informacija apie visas numatytas išlaidas apima aiškius patvirtinamuosius dokumentus arba tinkamus referencinius duomenis, kuriais pagrindžiamos taikytos referencinės vieneto kainos. Tam tikrų priemonių atveju, pateikus papildomos informacijos su tikslesniais įverčiais ir pagrindimais, būtų buvę galima patikimiau teigti, kad išlaidos yra pagrįstos ir tikėtinos. Kadangi išlaidoms apskaičiuoti taikyta metodika nėra pakankamai gerai paaiškinta, o ryšys tarp pagrindimo ir pačių išlaidų kartais nėra visiškai aiškus, išlaidų įvertinimo kriterijaus laikymosi reitingas yra vidutinis. Rumunija pateikė pakankamai informacijos ir įrodymų, kad pagal priemonę finansuotina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano visų numatytų išlaidų suma nėra padengta esamo arba planuojamo Sąjungos finansavimo lėšomis. Galiausiai, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano visų numatytų išlaidų

[6] 2021 m. vasario 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/240, kuriuo nustatoma techninės paramos priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 1).

suma atitinka išlaidų veiksmingumo principą ir yra proporcinga tikėtinam nacionaliniam ekonominiam ir socialiniam poveikiui;

Sąjungos finansinių interesų apsauga

(45) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies j punktą ir V priedo 2.10 kriterijų, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane pasiūlyta tvarka yra tinkama (A reitingas), kad, naudojant pagal tą reglamentą skirtas lėšas, būtų užkirstas kelias korupcijai, sukčiavimui ir interesų konfliktams, jie būtų nustatyti ir ištaisyti, ir ta tvarka numatoma veiksmingai užkirsti kelią dvigubam finansavimui pagal tą reglamentą ir kitas Sąjungos programas. Tai netrukdo taikyti kitų įrankių ir priemonių, kuriais skatinama laikytis Sąjungos teisės ir užtikrinama, kad jos būtų laikomasi, be kita ko, priemonių, kuriomis siekiama užkirsti kelią korupcijai, sukčiavimui ir interesų konfliktams, juos nustatyti ir ištaisyti, taip pat apsaugoti Sąjungos biudžetą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2020/2092[7];

(46) ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane aprašyta vidaus kontrolės sistema pagrįsta patikimais procesais ir struktūromis ir joje nustatyti aiškūs veikėjai ir jų vaidmuo bei atsakomybė už vidaus kontrolės užduočių vykdymą. Tikimasi, kad, taikant vidaus kontrolės sistemą ir kitą atitinkamą tvarką, be kita ko, skirtą duomenims apie galutinius paramos gavėjus rinkti ir teikti, bus įgyvendinama korupcijos, sukčiavimo ir interesų konfliktų naudojant lėšas pagal Reglamentą (ES) 2021/241 prevencija, nustatymas ir ištaisymas ir išvengta dvigubo finansavimo pagal tą reglamentą ir kitas Sąjungos programas. Iki pirmojo mokėjimo prašymo pateikimo turi būti įdiegta ir pradėti veikti priemonės įgyvendinimo stebėjimo duomenų saugojimo sistema. Tarpinė reikšmė turėtų užtikrinti, kad sistema apimtų bent šias funkcijas: a) duomenų rinkimą ir tarpinių bei siektinų reikšmių pasiekimo stebėseną ir b) Reglamento 22 straipsnio 2 dalies d punkto i–iii papunkčiuose nurodytų duomenų rinkimą, saugojimą ir prieigos prie jų užtikrinimą;

(47) turi būti imtasi konkrečių priemonių siekiant tikrinti, ar laikomasi su viešaisiais pirkimais susijusių taisyklių, užkirsti kelią korupcijai ir apsaugoti finansinius interesus. Audito Rūmų Audito institucijos taikyta audito metodika grindžiama sistemine strategija, apimančia įdiegtą tarpinių ir siektinų reikšmių ataskaitų teikimo sistemą, taip pat vidaus kontrolės sistemą, kuria siekiama užkirsti kelią sukčiavimui, interesų konfliktams, korupcijai ir dvigubam finansavimui, juos nustatyti ir ištaisyti. Plane pateikiama informacija apie įstaigų, stebėsiančių, kontroliuosiančių ir įgyvendinsiančių planą Rumunijoje, taip pat įstaigų, vykdysiančių auditą, administracinę kompetenciją. Jame taip pat pateikiama informacija apie įvairių įstaigų teisinius įgaliojimus. Numatoma, kad visi koordinavimo įstaigos ir Viešųjų finansų ministerijos teisiniai įgaliojimai, įskaitant tikslią audito įstaigos veiklą, bus tvirtinami tik patvirtinus planą. Todėl, kaip tarpinė reikšmė, kurią reikėtų pasiekti iki pirmojo mokėjimo prašymo pateikimo, nustatytas Vyriausybės nepaprastojo potvarkio dėl finansavimo, įgyvendinimo, kontrolės ir audito mechanizmo įsigaliojimas;

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano darna

(48) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies k punktą ir V priedo 2.11 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą dideliu mastu (A

[7] 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2092 dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo (OL L 433, 2020 12 22, p. 1).

reitingas) įtrauktos reformų ir viešųjų investicijų projektų įgyvendinimo priemonės, kurios laikomos darniais veiksmais;

(49) planas sudarytas iš šešių tarpusavyje derančių ramsčių, kuriais remiamas Rumunijos ekonomikos atsigavimas, indėlis į jos žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir jos atsparumo didinimas siekiant tvaresnio integracinio augimo. Kiekvieną ramstį sudaro komponentai, suformuoti iš nuoseklių, vienas kito poveikį stiprinančių ir papildančių reformų ir investicijų rinkinių. Visais ramsčiais siekiama vienas kitą papildančių ir tarpusavyje derančių tikslų. Plano ramsčiai arba komponentai nėra nenuoseklūs arba vienas kitam prieštaraujantys. Didelės investicijos į kelių infrastruktūrą įgyvendinamos kartu su paramos priemonėmis, kuriomis siekiama mažinti kelių transporto priklausomybę nuo iškastinio kuro, todėl jos atitinka žaliosios pertvarkos ramsčio tikslus. Analogiškai – pereiti prie nepriklausomo nuo iškastinio kuro energetikos sektoriaus padeda investicijos į dujų infrastruktūrą ir energijos gamybą, vykdant laipsniško anglių atsisakymo reformą. Akivaizdžiai matyti šio finansavimo ir finansavimo iš sanglaudos politikos lėšų sistemingo papildomumo poreikis, o to pavyzdžių pateikiama komponentuose. Finansavimo ribos pakankamai aiškiai apibrėžtos ir į tai reikėtų atsižvelgti užbaigiant partnerystės sutartį ir sanglaudos politikos programas;

Lygybė

(50) ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatoma įvairių priemonių, kuriomis tikimasi prisidėti prie lyčių lygybės ir lygių galimybių visiems srities uždavinių sprendimo šalyje. Tai, be kita ko, priemonės, kuriomis tenkinami neįgaliųjų poreikiai, kaip antai susiję su transporto, pastatų ir skaitmeninių viešųjų paslaugų prieinamumu. Kalbant apie lyčių lygybę, į planą įtrauktos priemonės, kuriomis siekiama ilgainiui suvienodinti pensinį amžių, taip pat pasiekti minimalią 50 % moterų dalyvavimo skaitmeninių įgūdžių ugdymo programose ribą. Plane taip pat nustatyti tikslai, kuriais siekiama skatinti pažeidžiamų asmenų (įskaitant neįgaliuosius, vyresnio amžiaus asmenis, romus arba kitų mažumų atstovus) dalyvavimą darbo rinkoje;

Saugumo įsivertinimas

(51) pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 4 dalies g punktą, į planą įtrauktas investicijų, susijusių su vyriausybės debesija ir 5G tinklais, saugumo įsivertinimas. Kalbant apie vyriausybės debesiją, Rumunija išvardija grėsmes, susijusias su valdymu, paslaugų teikimo strategija, architektūros įgyvendinimu, infrastruktūros saugumu, prieigos kontrole ir tapatybės duomenų valdymu, informacijos ir duomenų valdymu, IT operacijomis, technologijų teikėjų valdymu, tvarumu, taip pat galimas priemones šioms grėsmėms mažinti. Kalbant apie junglumo priemones, visų pirma 5G tinklų naudojimą, rizikos scenarijai yra susiję su nepakankamomis saugumo priemonėmis, 5G tiekimo grandine, taip pat su pagrindinių grėsmę keliančių subjektų *modus operandi*, 5G tinklų ir kitų labai svarbių sistemų tarpusavio priklausomybe ir su grėsmėmis, kylančiomis galutiniams paslaugų gavėjams dėl prietaisų naudojimo. Rizikos mažinimo priemones sudaro, be kita ko, nacionalinė kibernetinio saugumo reguliavimo sistema ir Gynybos ir kibernetinio saugumo įstatymas. Plane taip pat numatytos reformos, kuriomis įgyvendinamas bendras Sąjungos junglumo priemonių rinkinys, ir 5G saugumo įstatymo įsigaliojimas;

Tarpvalstybiniai ir daugiašaliai projektai

(52) ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytos investicijos į transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) koridorius. Be to, tikimasi, kad, įdiegus Europos geležinkelių transporto valdymo sistemą bent 315 km atkarpoje, bus užtikrintas sąveikumas su kitų valstybių narių geležinkelių sistemomis. Plane taip pat numatoma remti Rumunijos įmonių dalyvavimą daugiašaliame mažos vartojamosios galios procesorių ir puslaidininkių lustų projekte: numatoma, kad planuojamame bendriems Europos interesams svarbiame projekte jos iš esmės dalyvaus narystės arba asociacijos pagrindu;

Konsultavimosi procesas

(53) ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane nurodoma, kad Rumunijoje buvo surengtos konsultacijos su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant regionines ir vietos valdžios institucijas, pilietinės visuomenės organizacijas, verslo bendruomenę ir kitus suinteresuotuosius subjektus. 2021 m. vasario mėn. Rumunijos vyriausybė surengė 12 viešų konsultacijų renginių ir 20 tarpministerinių susitikimų, siekdama nustatyti investicijų ir reformų, kurios turi būti įtrauktos į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, prioritetus. Po konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais ir tarpministerinių konsultacinių susitikimų plano projektas buvo pateiktas viešoms konsultacijoms ir trumpai pristatytas parlamentui prieš jį priimant vyriausybei, o tada pateiktas Komisijai;

(54) siekiant užtikrinti, kad atitinkami dalyviai prisiimtų atsakomybę, įgyvendinant plane numatytas investicijas ir reformas labai svarbu įtraukti visas regioninės ir vietos valdžios institucijas ir suinteresuotuosius subjektus, įskaitant socialinius partnerius;

Teigiamas įvertinimas

(55) Komisijai teigiamai įvertinus Rumunijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą ir padarius išvadą, kad ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas pakankamai atitinka Reglamente (ES) 2021/241 nustatytus vertinimo kriterijus, pagal to reglamento 20 straipsnio 2 dalį ir V priedą, šiame sprendime turėtų būti išdėstytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planui įgyvendinti būtinos reformos ir investiciniai projektai, atitinkamos tarpinės bei siektinos reikšmės ir rodikliai, taip pat ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planui įgyvendinti kaip negrąžintina finansinė ir paskolos parama Sąjungos teikiama suma;

Finansinis įnašas

(56) Rumunijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano visos numatytos išlaidos yra 29 181 842 750 EUR. Kadangi ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas pakankamai atitinka Reglamente (ES) 2021/241 nustatytus vertinimo kriterijus, be to, visų jame numatytų išlaidų suma yra mažesnė už Rumunijai teikiamą didžiausią finansinį įnašą, Rumunijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planui skirtas finansinis įnašas turėtų būti lygus Rumunijai teikiamo finansinio įnašo visai sumai;

(57) pagal Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalį didžiausio finansinio įnašo Rumunijai apskaičiavimas turėtų būti atnaujintas ne vėliau kaip 2022 m. birželio 30 d. Iš esmės pagal to reglamento 23 straipsnio 1 dalį dabar Rumunijai turėtų būti pateikta to reglamento 11 straipsnio 1 dalies a punkte nurodyto didžiausio finansinio įnašo neviršijanti suma, dėl kurios teisinis įsipareigojimas būtų prisiimtas ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 31 d. Jei būtina, atnaujinus didžiausią finansinį įnašą, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, nepagrįstai nedelsdama turėtų iš dalies pakeisti šį

sprendimą, kad įtrauktų atnaujintą didžiausią finansinį įnašą, apskaičiuotą pagal to reglamento 11 straipsnio 2 dalį;

(58) be to, papildomoms reformoms ir investicijoms remti Rumunija paprašė paskolos paramos. Didžiausia Rumunijos prašomos paskolos suma yra mažesnė negu 6,8 % jos 2019 m. bendrųjų nacionalinių pajamų einamosiomis kainomis. Plano visų numatytų išlaidų suma yra mažesnė už bendrą Rumunijai teikiamo finansinio įnašo ir prašomos paskolos paramos sumą;

(59) teiktina parama turi būti finansuojama lėšomis, kurias remdamasi Tarybos sprendimo (ES, Euratomas) 2020/2053[8] 5 straipsniu Komisija skolinasi Sąjungos vardu. Parama turėtų būti išmokama dalimis, kai Rumunija patenkinamai pasieks nustatytas atitinkamas su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimu susijusias tarpines ir siektinas reikšmes;

(60) Rumunija paprašė išankstinio finansavimo, sudarančio 13 % finansinio įnašo ir 13 % paskolos. Ta suma Rumunijai turėtų būti skiriama vadovaujantis įsigaliojusiu susitarimu, numatytu Reglamento (ES) 2021/241 23 straipsnio 1 dalyje (toliau – finansavimo susitarimas), ir paskolos susitarimu, numatytu to reglamento 15 straipsnio 2 dalyje (toliau – paskolos susitarimas);

(61) šis sprendimas neturėtų daryti poveikio jokių procedūrų, susijusių su Sąjungos lėšų skyrimu pagal bet kurią kitą Sąjungos programą, išskyrus priemonę, arba procedūrų, kurios susijusios su vidaus rinkos veikimo iškraipymu ir gali būti vykdomos, visų pirma pagal Sutarties 107 ir 108 straipsnius, rezultatams. Jis nėra viršesnis už reikalavimą, kad pagal Sutarties 108 straipsnį valstybės narės praneštų Komisijai apie galimos valstybės pagalbos atvejus,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis
Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimas

Rumunijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimas remiantis Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalyje numatytais kriterijais patvirtinamas. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytos reformos ir investiciniai projektai, jo stebėsenos ir įgyvendinimo tvarka ir tvarkaraštis, įskaitant atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes, taip pat su paskolos mokėjimu susijusias papildomas tarpines ir siektinas reikšmes, atitinkami rodikliai, susiję su numatytų tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimu, ir Komisijai užtikrinamos visapusiškos prieigos prie pagrindinių susijusių duomenų tvarka yra išdėstyti šio sprendimo priede.

2 straipsnis
Finansinis įnašas

1. Sąjunga Rumunijai kaip negrąžintiną paramą pateikia 14 239 689 750 EUR finansinį įnašą. Dėl pateikiamos 10 211 538 399 EUR sumos turi būti teisiškai įsipareigota ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 31 d.[9] Jei pagal Reglamento (ES) 2021/241 11

[8] OL L 424, 2020 12 15, p. 1.

[9] Ši suma atitinka finansinį asignavimą atėmus Rumunijos proporcingą išlaidų dalį pagal Reglamento (ES) 2021/241 6 straipsnio 2 dalį, apskaičiuotą pagal to reglamento 11 straipsnyje nurodytą metodiką.

straipsnio 2 dalį atnaujinus apskaičiavimą gauta atnaujinta didžiausio finansinio įnašo suma Rumunijai yra lygi 14 239 689 750 EUR sumai arba už ją didesnė, dėl pateikiamos papildomos 4 028 151 351 EUR sumos turi būti teisiškai įsipareigota nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. Jei pagal Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalį atnaujinus apskaičiavimą gauta atnaujinta didžiausio finansinio įnašo suma Rumunijai yra mažesnė už 14 239 689 750 EUR sumą, dėl skirtumo tarp atnaujintos didžiausio finansinio įnašo sumos ir 10 211 538 399 EUR sumos pagal Reglamento (ES) 2021/241 20 straipsnio 8 dalyje nustatytą procedūrą turi būti teisiškai įsipareigota nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.

2. Sąjungos finansinį įnašą Komisija Rumunijai pateikia dalimis pagal šio sprendimo priedą. 1 851 159 668 EUR suma pateikiama kaip išankstinio finansavimo mokėjimas, lygus 13 % finansinio įnašo. Išankstinį finansavimą ir paramos dalis Komisija gali išmokėti viena ar keliomis dalinėmis išmokomis. Dalinių išmokų dydis priklauso nuo turimo finansavimo.

3. Išankstinis finansavimas skiriamas vadovaujantis įsigaliojusiu finansavimo susitarimu. Išankstinis finansavimas patvirtinamas jį proporcingai atskaičius iš paramos dalių mokėjimo.

4. Paramos dalių išmokėjimas pagal finansavimo susitarimą priklauso nuo turimo finansavimo ir pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnį priimto Komisijos sprendimo, kad Rumunija patenkinamai pasiekė nustatytas atitinkamas su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimu susijusias tarpines ir siektinas reikšmes. Kad Rumunija atitiktų mokėjimo reikalavimus, tarpines ir siektinas reikšmes ji turi pasiekti ne vėliau kaip 2026 m. rugpjūčio 31 d., įsigaliojus 1 dalyje nurodytiems teisiniams įsipareigojimams.

3 straipsnis
Paskolos parama

1. Sąjunga Rumunijai pateikia ne didesnę kaip 14 942 153 000 EUR paskolą.

2. Paskolos paramą Komisija Rumunijai pateikia dalimis pagal šio sprendimo priedą. 1 942 479 890 EUR suma pateikiama kaip išankstinio finansavimo mokėjimas, lygus 13 % paskolos. Išankstinį finansavimą ir paramos dalis Komisija gali išmokėti viena ar keliomis dalinėmis išmokomis. Dalinių išmokų dydis priklauso nuo turimo finansavimo.

3. Išankstinis finansavimas skiriamas vadovaujantis įsigaliojusiu paskolos susitarimu. Išankstinis finansavimas patvirtinamas jį proporcingai atskaičius iš paramos dalių mokėjimo.

4. Paramos dalių išmokėjimas pagal paskolos susitarimą priklauso nuo turimo finansavimo ir pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnį priimto Komisijos sprendimo, kad Rumunija patenkinamai pasiekė nustatytas papildomas su paskola ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimu susijusias tarpines ir siektinas reikšmes. Kad Rumunija atitiktų mokėjimo reikalavimus, papildomas tarpines ir siektinas reikšmes ji turi pasiekti ne vėliau kaip 2026 m. rugpjūčio 31 d.

4 straipsnis
Adresatas

Šis sprendimas skirtas Rumunijai.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas